

Estetik Algılama ve Sanatsal Yaratım Sürecinde Sanat Motivasyonunun Önemi*

The Significance of Art Motivation in Aesthetic Perception and Artistic Creation Process

Kerim LAÇINBAY¹

¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü.
kerimlacinbay@ohu.edu.tr

Makalenin Geliş Tarihi: 08.06.2020

Yayına Kabul Tarihi: 26.06.2020

ÖZ

Kişinin estetik algısı, onun yaratım sürecindeki başlıca öznelerinden birini oluşturmaktadır. Kişinin sanatsal yaratımı da, onun estetik algısının bir göstergesidir. Sanat motivasyonu ise, kişinin sanat etkinlikleri gerçekleştirmeye istek duyması, bu isteği ilgili etkinlik boyunca sürdürmekten keyif alması ve ortaya çıkan üründen haz alma sürecidir. Sanat motivasyonu, yaratım sürecinin başlamasında ve devam ettirilmesindeki temel itici gücü temsil eder. Sanat yaratımının oluşumu, onu ortaya çıkaran figürün sanat motivasyonuna, estetik algıya ve kabiliyete sahip olmasından geçer. Bu çalışma, estetik algılama ve sanatsal yaratım sürecinde sanat motivasyonunun önemini ortaya koymayı amaçlayan betimsel bir araştırmadır. Bu amaca ulaşmak için literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Sanat felsefesi ile sanat psikolojisinin ortak kavramı sayılabilecek “estetik algılama” ile “sanatsal yaratım” kavramları hakkında kuramsal çalışmalar aracılığı ile ulaşılan bilgiler “sanat motivasyonu” ile ilişkilendirilerek tartışılmıştır. Araştırma kapsamında ele alınan konuyla ilgili alanyazın değerlendirildiğinde, estetik algılama için sanatsal yaratımların birer gösterge olduğu ve sanatsal yaratımları ortaya koyarken sanat motivasyonunun oldukça önemli bir yeri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgiler ışığında yeni araştırmalara konu olabilecek öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Plastik Sanatlar, Disiplinler Arası Araştırma, Estetik Algılama, Sanatsal Yaratım, Sanat Motivasyonu.

ABSTRACT

The aesthetic perception of the person is one of the main subjects of his/her creation process. The artistic creation of a person is also an indicator of his / her aesthetic perception. Art motivation is

---

* **Alıntılama:** Laçınbay (2020). Estetik algılama ve sanatsal yaratım sürecinde sanat motivasyonunun önemi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(2), 829-849.

defined as the individual's desire to perform art activities, maintaining this desire throughout the relevant event and the process of getting pleasure from the resulting product. In other words, art motivation represents the main driving force in the beginning and continuing of the creation process. The formation of the art creation depends on the subject's motivation, aesthetic perception and ability. This study is a descriptive research aiming to express the role of art motivation in the aesthetic perception and artistic creation process. To achieve this goal, the literature review method has been used. Theoretical studies on the concepts of "aesthetic perception" and "artistic creation", which can be considered as the common concept of art philosophy and art psychology, have been discussed by associating them with "art motivation". It has been concluded that aesthetic perception is an indicator of artistic creations and art motivation plays a very significant role in revealing artistic creations. In the light of these informations, suggestions that may be subject to new research have been developed.

Keywords: Plastic Arts, Interdisciplinary Research, Aesthetic Perception, Artistic Creation, Art Motivation.

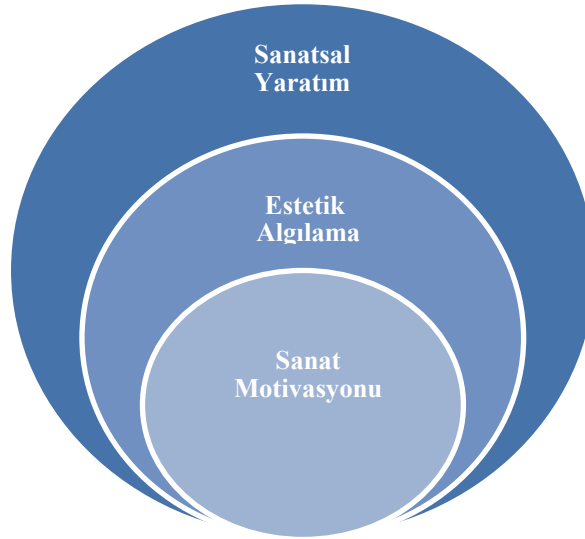
GİRİŞ

Sanatı, sanatçıyı ve sanat yapıtını anlamak ve anlamlandırmak uzun ve zorlu bir tarihi süreci kapsar. Sanat felsefesi başta olmak üzere; sanat eleştirisi, psikolojisi, sosyolojisi ve tarihi gibi alanlarla ilgilenen birçok bilim insanı bu kavramları genellikle sorgulayarak açıklama ve sistematik anlamlandırma oluşturmaya çalışırlar (Spehar, Wong, Klundert, Lui, Clifford ve Taylor, 2015). Bilim insanların yanı sıra, sanat ile doğrudan ilgilenen, onu kavramaya, algılamaya ve yaratmaya yönelik sanat insanları da genellikle benzer çabayı gösterirler. Bu uğraş, biçimin ötesindeki özü yakalamaya, sanat nesnesinin plastik yapısının yanında, arka planında bulunan duygu ve düşüncüyü somut göstergelere dönüştürmeye de katkı sağlar (Ziss, 2016, 21). Estetiği algılama ve uygulama şekilleri de bu doğrultuda bir evrilme yaşar.

Sanat üretkenlerin estetik algıları onların sanatsal yaratımlarını oluşturan temel göstergeler arasında yer alır. Bununla birlikte, sanat yaratımının oluşumu; onu ortaya koyan öznenin; estetik algıya, kabiliyete ve sanat motivasyonuna sahip olmasından geçer. Kant (2016, 39) bir şeyin estetik anlam ifade edip etmediğini o şey üzerinde akıl yürütmekten ziyade, onu ortaya koyan öznenin haz ve hazzı duyusuyla ilişkilendirmektedir. Kişi estetik bulduğu şeyden haz almaktadır. Aşık Veysel de

“Güzelliğin on para etmez bu bendeki aşk olmasa” dizeleriyle, konuya dair en güzel örneği vermiştir. İnsanların güzelliği tanıyabilmeleri, ondan haz duyabilmeleri ve onu yaratabilmeleri için estetik algılarının ve deneyimlerinin gelişmiş olması gerekir (Ziss, 2016, 138). Aynı zamanda haz duygusu, insan motivasyonunun temel boyutlarından birisidir (Keller, 2010). Kişi, haz aldığı fikri sanat nesnesine dönüştürür veya ortaya koyduğu sanat nesnesinden haz alır. Bu durum onu üretimindeki devamlılığa, yeniden yaratımlar ortaya koymaya iter. Dolayısıyla kişinin sanatsal yaratımı onun estetik algısının bir göstergesi ve aynı zamanda da sahip olduğu sanat motivasyonunun da gerçek bir sonucudur. Bu anlamda düşünüldüğünde kişinin estetik algılama ve sanatsal yaratım sürecinin temelinde bulunan sanat motivasyonu kavramına da ayrı bir parantez açmak gerekmektedir (Bkz. Şekil 1).

Şekil 1. Sanatsal Yaratım ve Estetik Algılama Sürecinde Sanat Motivasyonu

Motivasyon ile ilgili alanyazından hareketle (Keller, 2010; Yılmaz, 2010) sanat motivasyonu, kişinin sanat etkinlikleri gerçekleştirmeye istek duyması, bu isteği ilgili etkinlik boyunca sürdürmekten keyif alması ve ortaya çıkan üründen haz alma sürecidir olarak tanımlanmaktadır (Laçınbay, 2018, 18). Motivasyon, sanatsal yaratımın en

önemli lokomotiflerinden birini oluşturur (Yolcu, 2009, 200). Sanatsal yaratım sürecinde, motivasyon merkezi bir yere sahip olup, yeteneğin tek başına yapamayacağı paylaşılabılır ve yaygınlaşabilir etki gücüne sahip bir psikolojik durumu temsil etmektedir (Dear, 2008). Özel yetenek, sanat üreten kişinin sahip olması gereken özelliklerinden yalnızca biri iken; sanat motivasyonu; onun olmazsa olmazlarından. Sanat motivasyonu, özel yeteneği de içine alan ve sanatsal yaratım sürecinde tüm zihinsel faaliyetlere yön veren dinamik bir güce sahiptir. Bu anlamda özel yetenek bireysel bir yeterlik iken, sanat motivasyonunun daha yaygın bir etki gücü vardır.

Sanat motivasyonu, yalnızca sanat üreten kişinin performansı ile ilgili değil, aynı zamanda sanat izleyicilerinin estetik deneyim kazanmalarında da önemli rol üstlenir. Yüksek sanat motivasyonu ile sanatsal yaratımlar ortaya koyan birey, sanat izleyicileri üzerinde de olumlu etkiler oluşturabilir. Onun estetik algısı, iş disiplini, sanatsal duruşu ve yaratımları izleyicileri tarafından gözlemlenmektedir. Bu durum, dolaylı olarak izleyicilerin de sanat motivasyonlarına yön vermektedir. Onlarda sanat eserine ulaşmaya yönelik heves, istek, merak ve dikkat gibi motivasyona yönelik içsel durumların gelişmesine olanak sunabilir.

İnsanın yaradılışı ile gelen yeteneklere “vehbi”; sonradan öğrenilen becerilere ise “kesbi” denmektedir (Karaca, 2020). Sanatsal yaratım sadece vehbi bir özelliğin sonucu mudur? Yoksa kesbi bir yeterliğin sonucu mudur? Yani, sanatsal yaratım için özel veya üstün yetenek mi gerekir yoksa sonradan kazanılan beceri yeterli midir? Şüphesiz ki, gerçek anlamda bir sanat yaratımı ortaya koyabilmek için vehbi özelliklerin bulunması çok daha önemlidir. Ancak kişi, sanat eğitimi ile algısını ve becerisini geliştirebilir. Eğitim ise, onun ilgi, ihtiyaç ve tutumuna göre bir rehber pozisyonundadır. Tüm bu kabiliyet ve becerileri geliştirecek psikolojik kaynağı oluşturan şey ise motivasyondur. Motivasyon, algılamının ve yaratmanın merkezindedir (Dear, 2008). Sanatsal yaratım; kişinin sanat motivasyonuna ve estetik algıya sahip olmasıyla oluşur. Sanat motivasyonu yüksek bir kişinin; sanat ile ilgili araştırmalar yapmaktan, yenilikleri öğrenme isteğinden keyif alması ve sanatsal üretmeyi bir davranış haline getirmesi beklenir (Yılmaz, 2010, 200).

Günümüzde görsel sanatlar alanında bir eser ortaya koyarken yetenek kavramı tek başına çok bir anlam ifade etmemektedir. Yetenek; istikrarlı çalışma, sanatsal üretim ve estetik algı ile zenginleşmedikçe geri planda kalmaktadır. Hatta çok yetenekli oldukları halde bunu fark edememiş çok sayıda birey vardır. Bu durum estetik deneyim yoluyla özel yeteneklerini keşfedememiş olmalarından kaynaklanmaktadır. Yeteneklerini fark etmelerini sağlayacak bir motivasyonun bulunmayışındandır. Kaldı ki; günümüzde (post modern süreçte) sanat nesnelere genellikle “yenilikçi arakesit”te birleşmektedir. Farklı düşünme becerileri ve pratikleri aracılığıyla ortaya konmuş yenilikçi arakesitte bulunan sanat nesnelere; bilimi, sanatı ve teknolojiyi bir arada barındırmaktadır (Çiftci, 2018, 201). Özel yeteneklerinin yanı sıra, farklı düşünme becerilerine ve pratiklerine sahip sanatçılar ön plana çıkmaktadır. Bunlardan; Olafur Eliasson, Theo Jansen ve Arthur Ganson gibi pek çok sanatçı bilim ve teknolojideki gelişmelerden yararlanarak özgün sanat eserleri üretmektedirler. Bu uygulamalarda kişinin görsel ve estetik algısı da doğrudan gözlemlenebilir. Bu bağlamda düşünüldüğünde, yetenek tek başına yetersiz kalmaktadır. Yeteneğin yanına eklenmesi gereken yaratıcı özellikleri ise, sanat motivasyonu sağlamaktadır. Yılmaz (2010, 201)’e göre, sanat motivasyonu ile kişi araştırır, keşfetme arzusu yüksektir, öğrendiğinden keyif alır ve keyif aldığını uygular, kararlıdır ve sonuca gitmede ısrarlı davranır.

Bu çalışma, estetik algılama ve sanatsal yaratım sürecinde sanat motivasyonunun önemini ortaya koymayı amaçlayan betimsel bir araştırmadır.

YÖNTEM

Bu araştırma literatür taramasına dayalı olup, betimsel modelde hazırlanmıştır. Grant ve Booth (2009) literatür taramasını, alanyazın inceleme çalışmalarında kullanılan başlıca inceleme türünden biri olarak ifade etmişlerdir. Literatür taramalarında genellikle belirli bir konu ile ilgili son zamanlarda yapılmış çalışmalara yer verilerek elde edilen bulgular çeşitli kavramlar veya temalar altında sunulur (Grant ve Booth, 2009). Literatür taraması, belirlenen bir konuya ilişkin önceki çalışmaların bulgularının, ilgili araştırma

probleminin önceki çalışmalarda ne şekilde cevaplandırıldığının ortaya koyulmasını sağlar (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2009).

Bu çalışmada ilgili alanyazından faydalanılarak bireyin estetik algılama ve sanatsal yaratım sürecinde sanat motivasyonunun önemi ortaya konmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

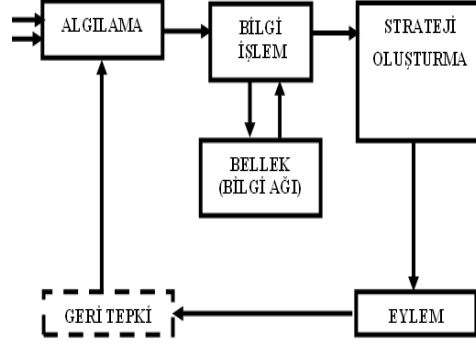
Görsel Temelli Bir Süreç Olarak Estetik Algılama

Algılama

İnsan beş duyasu ile doğrudan veya dolaylı olarak dış çevreden sürekli olarak bilgi toplamaktadır. Algı, beş duyu organı aracılığı ile alınan uyarıcılardan nesnel gerçeklik ve öznel yaşantı boyutlarında etkileşerek organizmayı harekete geçirme ve aynı zamanda anlamlı uyarılar haline dönüştürülme sürecidir (Aydın, 2001, 155). Algılama; bir olayı veya bir nesnenin varlığını duyu organlarıyla kavrama, idrak etme sürecidir (Türk Dil Kurumu, 2020). Eğer kişi algısal uyarıcıya yönelik bir ön bilgiye sahip değilse, bu uyarıcıya tam olarak doğru anlam verebilmesi düşünülemez.

Algılama başlı başına sistemli bir süreçtir. Bu süreçte ilk olarak duyu organları aracılığıyla çevresel veriler beyne iletilir. Algılamalar bellekteki önceki bilgiler ile bir bilgi işleminden sürecinden geçer. Bilgi işlem sürecinden sonra beyin bir strateji oluşturarak eylemde bulunur. Beyindeki işleme tamamlandıktan sonra ise, yeni bilgi oluşur ve bilginin depolanması sağlanır. Bu döngü sonunda yeni bilgiler beyne eklenir (Bkz. Şekil 2). Bu nedenle algılama, bütünüyle beyin temelli sistemli bir faaliyettir. İnsan beynindeki stratejik karar süreci, ileri düzeyde bilgi işlem gerektirir. Bellek ve önyargı, yeni gözlemlerin algılanmasındaki seçim sürecinde ve yeni bilgilerin eskilerle ilişkilendirilmesinde kritik rol oynar (Çiftçi, 2018, 55).

Şekil 2. Stratejik Davranış Sürecinde Algılama, Strateji ve Eylem Çevrimi (Çiftçi, 2018, 56).

Görsel Algılama

Locke insan zihnini “tabula rasa” olarak nitelendirir. Tabula rasa, insan beynini başlangıçta "boş bir levha" olarak nitelendiren felsefi görüştür. Locke'nin bu görüşü, bilginin doğuştan sahip olunan bir genetik miras olmadığına, yaşantı yoluyla sonradan kazanılabileceğine dikkat çeker. Çevresel faktörlerin kalıtsal faktörlerden çok daha önemli olduğunu belirtir (Leppert, 2017, 20). Çevresel faktörlerin algılanmasındaki en büyük pay ise, kuşkusuz görme duyusu aracılığıyla gerçekleşmektedir. Göz, beyin için en önemli duyu organlarından birini oluşturmaktadır. İnsan doğuştan itibaren bu duyu aracılığıyla gözlem yaparak öğrenir. Görme duyusu aracılığıyla algılama, görsel algının temelinde yer alır. İnsan, gözüyle bakar ve beyniyle görür. Görsel algı süreci bu şekilde başlar. Kişinin ilgileri ve buna bağlı edineceği bilgiler yaşantıların şekillendirmesi sonucu kazanılır. Estetik algılama süreci de buna bağlı olarak şekillenir. Kişinin doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kaldığı imgeler onun görsel anlamdaki estetik algısının gelişmesine katkı sağlar.

İnsan çevreyi gözlemleyerek kendi eylemlerini geliştirebilir. İnsanların diğer insanlardan ve çevreden öğrenmesi gereken şeylere ilk olarak Amerikalı bilim insanı John Dewey dikkat çekmiştir. Dewey'in ardından, Rus psikolog Lev Vygotsky de sosyal ortamlarda öğrenmeye dikkat çeken bir başka isimdir. Ona göre hayat boyu

gelişim serüveni hem sosyal etkileşime hem de sosyal öğrenmeye bağlıdır (Bayrakçı, 2007). Bu isimlerin yanı sıra Kanadalı psikolog Albert Bandura da sosyal öğrenme kuramı ile ilgilenmiştir. Bandura, gözlem yoluyla öğrenmenin önemine vurgu yapmıştır. Bandura (1999), insanların sergilediği birçok davranışı diğer insanların yaptıkları davranışları gözlemlenme ve onları modelleme yoluyla kazandığını belirtir. İnsan zihni sadece reaktif (tepki verici) değil, aynı zamanda üretici, yaratıcı, proaktif ve kendini yansıtıcı nitelikte olduğunu belirtir (Bandura, 1999). Ona göre insanlar başkalarının davranışlarını ve bu davranışların sonuçlarını gözlemleyerek öğrenirler ve algı öğrenmede önemli rol oynar. Gözlem yoluyla öğrenmenin dört temel süreci vardır. Bunlar sırasıyla; dikkat, hatırlama, yeniden üretme (davranışa dönüştürme) ve motivasyondur. Dikkat, kişinin gözlem yapmasını ve odaklanmasını; hatırlama, önceki bilgileriyle ilişki kurmasını; yeniden üretme, tekrarlayabilme yeteneğini; motivasyon ise, öğrendiğini uygulamaya ve göstermeye istekli olması durumudur (Bayrakçı, 2007; Malone, 2002; Rutledge, 2000).

Görsel algı, görsel düşünme ile aynı şeydir (Arnheim, 2018, 28). Görsel algı, diğer algı sistemlerinden daha derin ve güçlü etkisi olan bir süreçtir. Bir şeyi duymak, bir şeye dokunmak ya da koklamaktan ziyade, onu görmek o şey hakkında daha çok bilgi edinmemizi sağlar (Altunay, 2009).

Bir sanat nesnesinin algılanması sürecinde de görme en önemli duyudur. Kişinin yapıtı görmesi ve gördüğü yapıtın bilincine varması, yapıtın o kişi tarafından algılanmasında bir önkoşuldur. Kişi; nesnelere, biçimleri, renkleri algılarken öncelikle bir bütün halinde görsel olarak algılamaktadır (Beyoğlu, 2015). Görselleri algılamada çeşitli teoriler bilim insanları tarafından ortaya konmuştur. Bunlardan bilinen en etkili teori Gestalt Kuramıdır. Bu kuram, insanların imgeleri algısal olarak bir düzen içinde örgütlediklerini belirtir. Gestalt Kuramı; şekil - zemin, yakınlık, benzerlik, tamamlama, devamlılık ve basitlik şeklinde sınıflandırılır (Gordon, 2004, 7).

Görsel bir nesne (fotoğraf, resim, çizim vb.) bir bilgiyi kolayca öğrenmemize, anlamamıza ve anımsamamıza yardımcı olmaktadır. İşte bu yüzden hatırlamada bir resim (görsel) yüzlerce kelimedenden daha etkili olabilmektedir (İnal, 2008). Bu bir

anlamda görsel kültüre işaret eder. Görsel kültür, kişilerin yaşadığı çağın iletişim ağı içinde karşılaştıkları görsel imgelerin gücünün kişiler üzerindeki yarattığı etkidir (Kırıçoğlu, 2009).

Görsel algıyı sadece bir görme faaliyeti ile de sınırlandırmamak gerekir. Gören kişinin fizyolojik durumu başta olmak üzere psiko-sosyal ve felsefi durumu da görsel algılama sürecinde etkilidir. Bu durum tamamıyla öznenin imgeye nasıl baktığıyla alakalıdır. Arnheim (2018, 29), sanat etkinliklerinin hayal etme, akıl yürütme biçimi olduğunu ve algılama ile düşünmenin birbirinden ayrılmaz bir süreci barındırdığını söyler. Latince kökenli bir kelime olan “imajinari” yani hayal etme (imagination) sözcüğü “zihinsel olarak resmetmek” anlamına gelmektedir. Yaratmak içi öncelikle hayal etmek gerekmektedir.

Yaratım sürecinin başlaması için motivasyon merkezi bir konumda bulunmaktadır (Nakamura ve Csikszentmihalyi, 2003; Dear, 2008). Motivasyonun yaratıcılık üzerindeki etkisini anlamak için çok sayıda araştırma yapılmıştır (Amabile, 1983; Ruscio, Whitney ve Amabile, 1998; Hennessey, 2001; Sansone ve Harackiewicz, 2000; Sternberg, 2006; Rostan, 2010). İnsanların görsel algıları aracılığı ile güzeli algılayışları esnasında beynin verdiği tepkileri nörolojik olarak inceleyen Semir Zeki'nin ortaya çıkardığı “Nöroestetik” sayesinde kişilerin güzeli algılayışlarındaki motivasyon kaynakları tespit edilebilmekte ve görsel algıların beyindeki sinyalleri doğrudan gözlemlenebilmektedir (Kawabata ve Zeki, 2014).

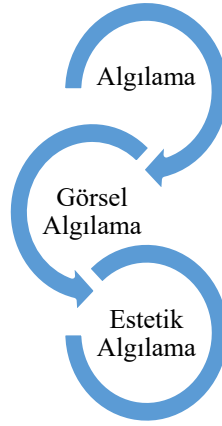
Estetik Algılama Sürecinde Sanat Motivasyonu

Sanat eserinin oluşumuna katkı sağlayan süreçlerden biri de estetik algılamadır. Son zamanlarda ilgili alanyazında estetik algı ve beyin fonksiyonu arasındaki bağlantıyı vurgulayan araştırmaların yaygınlaştığı görülmektedir (Ramachandran ve Hirstein, 1999; Spehar ve diğerleri, 2015; Zeki, 1999; Livingstone, 2002; Ishizu ve Zeki, 2013). Estetik algı, yalın bir duyuşal olay değildir. Estetik algı; duyumdan başlayarak yorum, değerlendirme ve estetik hazdan oluşan anlam varlığını bir süreç içinde kavramak demektir (Eroğlu, 2011. 222). Estetik algılama; sanatsal yaratım için gerekli olduğu

kadar, iyi bir sanat tüketicisi olabilmek için de önemli bir kavramdır (Tuna, 2007). Estetik algılama, gelişime yönelik gerçekleşen bir durumdur. Kişinin deneyimleri onun estetik algısını şekillendirir (Jackson, 1998). Estetik deneyimde bulunan unsurların başında arzu ve düşünce gelir. Arzu ve düşüncenin algısal deneyime dahil edilmesiyle estetik deneyim karakterize edilir. Estetik deneyimin diğer deneyimlerden farklılığı, özellikle entelektüel ve pratik olmasıdır (Eroğlu, 2011. 222). Bir şeyin estetik anlam ifade edip etmediği o şey üzerinde akıl yürütmekten ziyade, onu ortaya koyan öznenin haz ve hazzı ile ilişkilendirilebilir (Kant, 2016, 39).

Plastik sanatlar alanında estetik algılama süreci, genelden özele doğru düşünüldüğünde en yalın haliyle; algılama, görsel algılama ve estetik algılama olarak bir seyir izler. Estetik algılamanın temelinde bu süreç bulunmaktadır (Bkz. Şekil 3). İnsan, görme duyusu ile baktığı bir imgenin nasıl görüleceğine, yani nasıl anlamlandırılacağına beyni ile karar verir. Beyinde depolanan kişisel ve sosyal olarak öğrenilen deneyimler, bu algılama sürecine yön verir. Güzeli algılama biçimi yaşantıyı, yaşantı ise güzeli algılama biçimini şekillendirir. Dolayısıyla görsel algı, bir bilme – anlama yetisi (Arnheim, 2018); estetik algılama ise, beğeni sonucu oluşan hazdır (Kant, 2016).

Şekil 3. Estetik Algılama Süreci

Estetik, antik çağ filozoflarından günümüze kadar başlı başına bir çalışma alanı olarak incelemeye değer karmaşık bir konudur. Güzelin sorgulanışı ve algılanmaya çalışılması ilk kez Platon'un *Büyük Hippias* başlıklı diyalogunda geçmektedir. *Büyük Hippias* güzelin ne olduğunu ortaya çıkarmaktan ziyade ne olmadığını ifade eder. Bu diyalogda güzelin tam olarak ne olduğuna ve nasıl algılandığına dair bir sonuca ulaşılmaz, ancak güzeli algılama konusunda tarihte bilinen ilk çaba olduğu için önemlidir. Platon'a göre gerçek güzel, idealar dünyasındadır. Sanatçının amacı, yeryüzündeki güzellikleri görerek idealara yükselmek olmalıdır. Platon'un sanat anlayışı ideaları anımsama ve bu anımsamanın oluşturduğu sönmez aşka dayanmaktadır. İşte sanatı yaratan bu sönmez aşktır. Sanatçı büyük eserler yaratmak istediğinde gözlerini idealardan ayırmamalıdır (Yetkin, 1972, 17). Aristoteles ise, güzeli maddi dünya ile aynı özde gören ve oran, uyum, ölçü, simetri gibi özellikleri somut nesnelerin özünde yatan özelliklere indirgemektedir. Aristoteles'in güzeli algılayışı Rönesans, Klasisizm ve hatta Aydınlanma Çağında bile yaygın bir etki göstermiştir (Ziss, 2016, 132). Antik çağ filozoflarının yanı sıra orta çağ filozoflarından Tomaso; Yeni Çağ filozoflarından Kant, Schiller, Hegel, Jouffroy ve Lalo gibi bir çok düşünür de güzeli algılama sürecinde çaba göstermişlerdir (Yetkin, 1972, 8). Estetiğin bir kavram olarak alanyazına kazandırılması ise, filozoflar ve düşünce tarihçileri tarafından sıklıkla anlatıldığı şekliyle 18. Yüzyılda Alman filozof Baumgarthen'in sözcüğü ilk defa kullanmasıyla başlar (Bolla, 2012, 17). 20. Yüzyılda da diğer bir Alman filozof Adorno, estetik ile ilgilenir.

Estetik güzelin bilimi değil, gerçekliği sanatsal olarak özümsemenin bilimidir. Güzel, estetiğin temelli bir kategorisidir. Güzeli açıklığa kavuşturmadan sanatın genel yasalarını ve sanatsal yaratının ne olduğunu anlamının bir yolu yoktur (Ziss, 2016, 130). Sanatsal yaratım süreci, estetik veya kavramsal amacın yaratma dürtüsünü harekete geçirdiği bir öze yolculuk serüvenidir. Bu süreç, sanatçının gerçek anlamda özgür kaldığı, duygu, düşünce ve estetik sorgulamalarını sanat eserine dönüştürdüğü özel bir zamandır (Gökçe, 2015, 90).

Sanat, sanatsal bakış açısı dışında başka bir yolla anlaşılabilir. Sanat eserleri sanatsal etkinliğin sadece en içteki özünden kaynaklandığı için, sanat eserlerini ancak

karşımızdaki dünyayı sanatçının özelleşmiş ilgisi açısından görürsek anlayabiliriz. Bu ancak ilgili sanatçının motivasyon kaynaklarının ortaya konulmasıyla elde edilebilir. Fiedler (2017), sanatçının gözle görülür dünyaya duyduğu ilgiyi kavrayabilmek için insanın görünüşlerle ilişkisinin iki ayrı türe ayrıldığı farkında olmanın önemine vurgu yapar. Bunların her ikisi de algısal deneyim (görsel algı) ile başlar, ancak karşıt konumlara yerleşir. Sanatsal yeteneğin kendine özgü gücünü algısal deneyimin bağımsız gelişiminde aramak gerekir (Fiedler, 2017, 41). Fiedler, bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

- Çoğu kişi nesnelere yabancı kalır ve herhangi bir ilişki kurmayı başaramaz. Uygun düşmeyen duyarlıklara bağımlı oldukları için görsel fenomenlerin gücüne ulaşamazlar. Tepkisizlik...
- Diğerlerinin ise donanımları daha zengin ve daha incelmış olduğu için görsel dünyaya daha duyarlıdır.

Sanatçılar, sanatsal yaratımlar ortaya koyarlarken estetik algılarını sanat nesnelere aracılığıyla dışa vururlar. Sanat üreten için görsel algılama suskunlukla (düşünmeyle) başlar (Fiedler, 2017, 42). Sanat üreten kişinin başlangıçtaki suskunluğu onun sezgilerinin, bilgilerinin estetik algısının sonucudur. Sanatsal yaratım süreci de bu suskunluğa bağlı olarak yaşanan içsel motivasyonun kişiyi harekete geçirmesiyle başlar. Kişinin sahip olduğu estetik ihtiyacı ve estetik algısı, sanatsal yaratım sürecinin başında, oluşumunda ve sonucunda onu bir estetik kaygıya yönlendirir. Böylelikle kişi sahip olduğu estetik kaygılar ile güzele ulaşmaya çalışır. Bunun sonucunda bir estetik beğeni, yani zevk oluşur. Kant (2016, 101), bu durumu ön bilgiler (*a priori*) ile deneyim sonucunda doğrulanan bilgi (*a posteriori*) arasında ortaya konulan bir estetik yargı olarak açıklar. Estetik beğeni sonucu ortaya çıkan yargı ile yeni bir estetik algılama ortaya çıkar. Estetik algılama bu doğrultuda bir dönüşüm yaşar. Sanat yaratımı oluşturacak bir öznenin; estetik ihtiyacı, estetik algısı, taşıdığı estetik kaygıları ve ortaya koyduğu beğeni ürünü bir estetik deneyime yol açar. Bu süreçten ortaya çıkan şey ise estetik deneyimdir. Bu döngü sanat eserinin temel kimliğini oluşturur. Çünkü sanat eseri, onu ortaya koyan kişinin bir duygu ve düşünce nesnesidir.

Sanat izleyicisi / tüketicisi için de, sanat eseri karşısında verilen ilk tepki genellikle suskunluktur. Fiedler gibi, Bolla da bu suskunluğu (tepkisizlik), tamamıyla izleyicinin görsel ve estetik algılama süreciyle ilişkilendirir. Suskunluk, bazı izleyiciler açısından estetik bir sorgulamanın sonucu iken; bazıları için anlaşılmazlığın sonucu bir bakakalış olabilir (Bolla, 2012, 14). Sanat izleyicileri veya tüketicileri, sanat yapıtlarını kendi estetik algıları düzeyinde bilgi işleme tabi tutarak anlamlandırmaya çalışırlar. Sanat izleyicisi; güzeli algıladığı biçimde müzik dinler, film izler, giyinir, yaşam alanını buna göre şekillendirir. Bu durum izleyicinin estetik algısının ve deneyiminin sonucudur. Sanat ile doğrudan ya da dolaylı olarak hiçbir bağı bulunmayan insanlar bir çok yerde sanat nesnelereyle karşılaşmalarına rağmen sanat üzerine derin düşünmeye eğilimli değildirler (Ersoy, 2010). Onlar ne derece estetik deneyime sahiplerse, sanat eserlerine o denli yaklaşabilirler. Örneğin, bir şehrin merkezinde bulunan bir tarihi mimari yapı veya anıtsal bir heykel “maddesel” olarak aynı olmalarına rağmen o şehrin sakinlerinin her birinde farklı bir estetik algı oluşturabilir. Bu sanat nesnelere onu gören bazı insanlar için derin bir düşünme ve muhakeme alanı oluştururken, diğerleri için sıradan görülebilirler. Bu durum tamamıyla kişilerin görsel algılarının sonucu oluşan estetik algılarındaki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Bu nedendir ki, aynı imge farklı beyinlerde bambaşka etkiler gösterebilir. Hatta, aynı kişi farklı zamanlarda karşılaştığı bir imgeyi çok farklı anlamlandırabilir. Bu durum kişinin motivasyonu, ihtiyaçlarıyla ve estetik deneyimleriyle alakalıdır.

Ünlü bilim insanı Abraham Maslow (1943), temel bir motivasyon kuramı olan İhtiyaçlar Hiyerarşisi’ni ortaya koyar. Maslow (1970), daha sonra bu kuramı revize edip estetik ihtiyaçlara da önemli bir yer ayırır. İnsanı motive eden ve kendini gerçekleştirmesine katkı sunan en üst düzey ihtiyaçlardan birini *estetik ihtiyacın* oluşturduğunu belirtir. Maslow, insanın en temel gereksiniminin fizyolojik ihtiyaçlar (nefes alma, yeme, içme) en üst düzey ihtiyaçlarının ise estetik ihtiyaçlar olduğunu ortaya koymuştur. Estetik algılama, bu bağlamda düşünüldüğünde gereksinimlerle de doğrudan alakalıdır.

Sanat eseri estetik niteliğini, sanatçının öznel imgelerinin onun düş gücüyle bilerek veya bilmeden bir ilişki içinde olmasından alır. Böylece sanat yapıtı bir yanı gerçeğe, diğer yanı imgelem gücüne dayanan bir varlıktır. Sanat yapıtı estetik niteliğini onunla ilgilenen öznenin algılama, imgelem gücü ve sembolleri anlamlandırma yeteneği sayesinde kazanır (Ersoy, 2010).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Motivasyonun, yaratıcılık üzerindeki etkisini anlamak için yapılan çeşitli araştırmalarda (Amabile, 1983; Ruscio, Whitney ve Amabile, 1998; Hennessey, 2001; Sansone ve Harackiewicz, 2000; Sternberg, 2006; Rostan, 2010) olumlu etkilerinin olduğu sonuncuna ulaşılmıştır. Ayrıca, bazı araştırmalarda (Nakamura ve Csikszentmihalyi, 2003; Dear, 2008) görüldüğü üzere yaratım sürecinin başlaması için motivasyonun merkezi bir konumunun bulunduğu görülmektedir. Bunların yansısı son zamanlarda sayıları artan, estetik algı ve beyin fonksiyonu arasındaki bağlantıyı vurgulayan araştırmalarla (Ramachandran ve Hirstein, 1999; Spehar ve diğerleri, 2015 Zeki, 1999; Livingstone, 2002; Ishizu ve Zeki, 2013) alanyazında ilgili konuya verilen önem ortadadır.

Ziss (2016)'nın belirttiği gibi güzelin tanınması ve güzelden haz alınması için estetik algıların ve deneyimlerin gelişmesi gerekmektedir. Kant'ın Yargı Yetisinin Eleştirisi'nde vurguladığı gibi, bir sanatsal yaratımın estetik anlamı onu ortaya koyan kişinin aldığı hazda gizlidir. Sanat motivasyonu kişileri bu deneyimi ve hazzı kazanmaya sevk eder. Aşık Veysel'in "Güzelliğin on para etmez, bu bendeki aşk olmasa" dizeleri de Kant'ı destekleyecek nitelikte olup, güzeli algılamanın yolunun temelde öznenin motivasyonunda saklı olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, Platon'un belirttiği gibi gerçek sanat "sönmez aşka" dayanmaktadır. Sanatı yaratan bu sönmez aşktır. Bu çalışmada "sanat motivasyonu" olarak ifade edilen ve önemi vurgulanmaya çalışılmış olan konu tam da budur.

Sanatın birçok alanında olduğu gibi, plastik sanatlara ait disiplinlerde de çağın gereksinimleri sanatsal yaratımlara yön vererek, sanatçıların ve sanat izleyicilerinin motivasyonlarını etkilemektedir. Sanatsal yaratım biçimleri, üretim alanları, sergileme ve sunum olanaklarının değişmeye ve yeniden sorgulanmaya başladığı bu dönemde sanatçılar yeni motivasyon kaynakları oluşturmaya başlamışlardır. Bu motivasyon kaynaklarının belirlenmesini sağlayacak yeni araştırmalar yapılarak ilgili alanyazına katkıda bulunulabilir.

KAYNAKLAR

- Aydın, A. (2001). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Altunay, A. (2009). *Görsel estetik*. A. Altunay (Ed.), *Görsel algı ve görsel estetik değerler* (s.74 – 94) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Amabile, T. M. (1983). *The social psychology of creativity*. New York, NY: Springer-Verlag.
- Arnheim, R. (2018). *Görsel düşünme*. (Çev. Ögdül, R.). İstanbul: Metis Yayıncılık (Orijinal çalışmanın yayın tarihi, 1997).
- Bayrakçı, M. (2007). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 198 – 210.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/11210/133874> adresinden erişilmiştir.
- Beyoğlu, A. (2015). Sanat eğitiminde algı, görsel algı ve yanılsama: Victor Vasarely'nin çalışmaları üzerine bir inceleme. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17,333-348.
<http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=10ecda84-79bd-4f2e-8f27-604ba9a487e1%40sdc-v-sessmgr02> adresinden erişilmiştir.
- Bolla, P (2012). *Sanat ve estetik* (Çev. Koş, K.). İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çiftçi, T. (2018). *Nöroestetik ve görsel düşünme perspektifinden sanatsal ve bilimsel yaratıcılık*. (Doktora Tezi). Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dear, J. (2008). Motivation and meaning in contemporary art: from tate modern to the primary school classroom. *Journal of Art & Design Education*, 20(3), 274 – 283. doi: 10.1111/1468-5949.00276

- Eroğlu, A. (2011). *John Dewey'de deneyim ve sanat*. (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Ersoy, A. (2010). *Sanat eleştirisi*. İstanbul: Artes Yayınları.
- Feldman, E. B. (1994). *Practical art criticism*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Fiedler, K. (2017). *Görsel sanat eserleri konusunda yargıda bulunmak üzerine* (Çev. Anay, H.). İstanbul: Janus Yayıncılık. (Orijinal çalışmanın yayın tarihi, 2016)
- Gordon, I. E. (2004). *Theories of visual perception* (3.b.), Hove and New York: Psychology Press
- Gökçe, S. (2015). *Sanatsal yaratma sürecinde estetik kaygının işlevi*. (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Grant, M. J., & Booth, A. (2009). A typology of reviews: An analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information & Libraries Journal*, 26(2), 91-108. doi: 10.1111/j.1471-1842.2009.00848.x.
- Hennessey, B. A. (2001). The social psychology of creativity: Effects of evaluation on intrinsic motivation and creativity of performance. In S. Harkins (Ed.), *Multiple perspectives on the effects of evaluation on performance: Toward an integration* (pp. 47–75). Norwell, MA: Kluwer Academic.
- Ishizu, T., & Zeki, S. (2013). The brain's specialized systems for aesthetic and perceptual judgment. *Eur. J. Neurosci.* 37, 1413–1420. doi: 10.1111/ejn.12135
- İnal, S. (2008). Beynin algılama süreci, yazma ve kümeleme stratejisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9(1), 55-64.
- Jackson, W. P. (1998) *John Dewey and the lessons of art*. New Haven and London: Yale University Press
- Kant, I. (2016). *Yargı yetisinin eleştirisi*. (Çev. Yardımlı, A.). İstanbul: İdea Yayınevi. (Orijinal çalışmanın yayın tarihi, 1790, 1793).
- Kawabata, H., & Zeki, S. (2014). Neural correlates of beauty. *Journal of Neurophysiology*. 91, 1669 – 1705. Doi: 10.1152/jn.00696.2003
- Karaca, A. (2020). *Estetik endişe*. İstanbul: Kopernik Yayıncılık.
- Keller, J.M. (2010). *Motivational design for learning and performance. The ARCS model approach* (1.b.). New York: Springer.
- Kırıçoğlu, O. T. (2009). *Sanat, kültür, yaratıcılık görsel sanatlar ve kültür eğitimi öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Laçınbay, K. (2018). *ARCS motivasyon modelinin görsel sanatlar öğretmen adaylarının motivasyonlarına tutumlarına ve çalışmalarına etkisi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Leppert, R. (2017). *Sanatta anlamın görüntüsü imgelerin toplumsal işlevi* (Çev. Türkmen, İ.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Orijinal çalışmanın yayın tarihi, 1996)

- Livingstone, M. (2002). *Vision and art: the biology of seeing*. New York: Harry Nabrans.
- Malone, Y. (2002). Social cognitive theory and choice theory: A compatibility analysis. *International Journal of Reality Therapy*, 22(1), 10-13.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. doi: 10.1037/h0054346
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality*. New York: Harper & Row.
- Nakamura, J., & Csikszentmihalyi, M. (2003). The motivational sources of creativity as viewed from the paradigm of positive psychology. In L. G. Aspinwall & U. M. Staudinger (Eds.), *A psychology of human strengths: Fundamental questions and future directions for a positive psychology* (pp. 257–269). American Psychological Association. doi.org/10.1037/10566-018
- Ramachandran, V. S., & Hirstein, W. (1999). The science of art: a neurological theory of aesthetic experience. *J. Conscious. Stud.* 6, 15–51.
http://www.dgp.toronto.edu/~hertzman/courses/csc2521/fall_2007/ramachandran-science-art.pdf adresinden erişilmiştir.
- Rostan, S.M. (2010) Studio learning: Motivation, competence, and the development of young art students' talent and creativity. *Creativity Research Journal*, 22(3), 261-271, DOI: 10.1080/10400419.2010.503533
- Ruscio, J., Whitney, D., & Amabile, T. M. (1998). Looking inside the fishbowl of creativity: Verbal and behavioral predictors of creative performance. *Creativity Research Journal*, 11, 243–263.
- Sansone, C., & Harackiewicz, J. M. (2000). *Intrinsic and extrinsic motivation. The search for optimal motivation and performance*. San Diego, CA: Elsevier Academic Press.
- Spehar, B., Wong, S., Klundert, S., Lui, J., Clifford, C.W. & Taylor, R. P (2015). Beauty and the beholder: the role of visual sensitivity in visual preference. *Frontiers in Human Neuroscience* 9(514). doi: 10.3389/fnhum.2015.00514
- Sternberg, R. J. (2006). The nature of creativity. *Creativity Research Journal*, 18, 87–98.
- Tuna, S. (2007). Estetik algı ve beğeni gelişimi açısından, ilköğretimde sanat eleştirisi öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(1), 121 - 133. doi: 10.1501/Egifak_0000000151
- Yetkin, S. K. (1972). *Estetik doktrinler*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yılmaz, M. (2010). Sanat eğitiminde motivasyon, sanat eğitimine kopya ve taklit, görsel sanatlarda teknik ve yöntemler. K. Artut (Ed.), *Özel öğretim yöntemleri içinde* (s.193-298). Ankara: Anı.
- Yolcu, E. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.

- Zeki, S. (1999). *Inner vision: An exploration of art and the brain*. Oxford: Oxford University Press.
- Ziss, A. (2016). *Estetik gerçekliği sanatsal özümsemenin bilimi* (Çev. Şahan, Y.). İstanbul: Hayalperest Yayınevi. (Orijinal çalışmanın yayın tarihi, 1977)

ORCID

Kerim LAÇİNBAŸ <http://orcid.org//0000-0003-1510-6265>

SUMMARY

Introduction

The aesthetic perceptions of people who produce art are among the basic indicators that make up their artistic creations. Kant (2016, 39) questions whether something creates aesthetic meaning or not, rather than just reasoning it, with the feeling of pleasure and displeasure of the subject who reveals it. The person takes pleasure what he/she finds aesthetic. The following lines of Aşık Veysel's poem can be regarded as the best example for the subject: "Your beauty is utterly worthless, if I don't love you."

People must develop their aesthetic perceptions and experiences to be able to recognize beauty, gain satisfaction from this beauty, and reveal the/ this satisfaction (Ziss, 2016, 138). At the same time, feeling of satisfaction is one of the basic dimensions of human motivation (Keller, 2010). The person transforms the opinion he / she pleasures into an object of art or takes pleasure from the object of art he creates. When considered in this sense, it is necessary to open a separate parentheses to the concept of art motivation. Moving from the literature on motivation (Keller, 2010; Yılmaz, 2010), art motivation is defined as the person's willingness to perform art activities, enjoying this desire to continue throughout the event and getting pleasure from the resulting product (Laçınbay, 2018,18). Motivation is one of the most important locomotives of artistic creation (Yolcu, 2009, 200). In the artistic creation process, motivation has a central place and represents a psychological situation that posses the ability to share and spread influence that talent cannot do alone (Dear, 2008). It has a dynamic power that includes art motivation, special talent and guides all mental activities in the process of artistic creation. In this sense, while special ability is an individual competence, art motivation has a more common influence. Art motivation plays an significant role not only in the performance of the person creating the art, but also in gaining aesthetic experience for the art audience. The individual who creates artistic creations with high motivation of art can also have positive effects on art audiences. His / her aesthetic perception, work discipline, artistic stance and creations are observed by his / her audience. This can enable the development of motivational internal states such as enthusiasm, desire, curiosity and attention to reach the artwork.

This study is a descriptive research aiming to reveal the importance of art motivation in the process of aesthetic perception and artistic creation.

Method

This research is based on the literature review and is prepared in a descriptive model. Literature review enables scholars to reveal how the findings of previous studies relates to a determined subject and these findings have been suggested/stated in the previous studies (Büyüköztürk et al.). At the beginning of the study literature review method was applied. The aim of this study is to reveal the importance of art motivation in the aesthetic perception and artistic creation process of the individual.

Findings

Man collects information with his five senses directly or indirectly from his surroundings. Perception is defined as the the process of grasping and comprehending an event or the existence of an object with the sense organs (Turkish Language Association, 2020). If a person does not have a prior knowledge of perceptual stimuli, it is unthinkable that he/she can give this stimulus exactly the right meaning. Perception is a very systematic process in itself. In this process, environmental data is first transmitted to the brain through the sensory organs. Perceptions go through an information ongoing process with previous information in memory. After the computing process, the brain takes action by creating a strategy. After this process which occurs in the brain, a completely new information is created and this information is stored. Therefore, perception is a purely a brain-based systemic activity. Memory and prejudice play a critical role in the selection process of perceiving new observations and in associating new information with old ones (Çiftçi, 2018, 55).

Locke describes the human mind as "tabula rasa". Tabula rasa is the philosophical view that originally described the human brain as an "empty plate". This view of Locke draws attention to the fact that knowledge is not an innate genetic inheritance, but can be acquired later through life. It states that environmental factors are much more important than hereditary factors (Leppert, 2017, 20). The biggest share in the perception of environmental factors is undoubtedly realized through the sense of sight. The eye is one of the most important sensory organs for the brain. From the time a person is born, he or she learns by observation thanks to this sense organ. Man looks with his eyes and sees with his brain. The visual perception process starts in this way. The interests of the person and the information to be acquired accordingly are gained as a result of shaping the experiences. Aesthetic perception is an important concept process is shaped accordingly. The images that the person is exposed to directly or indirectly contribute to the development of his/her visual sense of aesthetics. One of the processes that contribute to the formation of the artwork is aesthetic perception. Aesthetic perception is not a simple sensory event. Aesthetic perception; It is an important concept not only for artistic creation but also for being a qualified art consumer (Tuna, 2007). Aesthetic perception is a development-oriented situation. One's experiences shape his aesthetic perception (Jackson, 1998). Kant (2016, 39) questions whether something creates aesthetic meaning or not, rather than just reasoning it, with the feeling of pleasure and displeasure of the subject who reveals it. The person takes pleasure what she finds aesthetic.

When the aesthetic perception process in the field of plastic arts is considered in its simplest form, perception is visual perception and aesthetic perception. This process is at the core of aesthetic perception. Therefore, while visual perception is a knowing-understanding ability (Arnheim, 2018), aesthetic perception is a pleasure caused by appreciation (Kant, 2016).

Aesthetics is a complex issue that is worth examining from ancient philosophers as a working area. The questioning of the beautiful takes place for the first time in Plato's dialogue titled Great Hippias. Aristotle, on the other hand, reduces the features such as beautiful ratio, harmony, measure, symmetry to the underlying features of concrete objects. In addition to the ancient philosophers like Tomaso, a medieval philosopher; many thinkers such as Kant, Schiller, Hegel,

Jouffroy and Lalo, who were among the New Age philosophers, also made efforts in the perception of beauty (Yetkin, 1972, 8). The introduction of aesthetics into literature as a concept begins with the first use of the word Baumgarten in the 18th century (Bolla, 2012, 17). In the 20th century, Adorno deals with aesthetics.

Discussion and Conclusion

Through the studies (Amabile, 1983; Ruscio, Whitney ve Amabile, 1998; Hennessey, 2001; Sansone ve Harackiewicz, 2000; Sternberg, 2006; Rostan, 2010) which were conducted to understand the effect of motivation on creativity, the positive effects of the motivation has been reached. Besides them the studies of Nakamura and Csikszentmihalyi(2003), and Dear (2008) also indicate the central position of motivation in the beginning of the creation process. In addition to these researches, the importance given to the related subject in the literature is evident with the studies emphasizing the connection between aesthetic perception and brain function (Ramachandran and Hirstein, 1999; Spehar et al., 2015 Zeki, 1999; Livingstone, 2002; Ishizu and Zeki, 2013). As Ziss (2016) stated, aesthetic perceptions and experiences must be developed in order to recognize and enjoy the beauty. As Kant emphasizes the aesthetic meaning of an artistic creation is hidden in the pleasure received by the person who reveals it. Art motivation encourages people to gain this experience and pleasure.

Aşık Veysel's thought (Your beauty is utterly worthless, if I don't love you) supports Kant view and reveals that the way to perceive beauty is basically hidden in the motivation of the subject. As a result, in Plato's words, "the essence of true art is based on 'never-ending love'". In this study, this is the exact argument that is expressed as "art motivation" and therefore the aim of the study is to reveal and emphasize the importance of art motivation. As in many other fields, the requirements of the age affect the motivations of artists and art audiences by directing artistic creations in the disciplines of plastic arts. In this period when artistic creation was being formed, production areas were displayed and presentation possibilities began to change and began to be questioned again. Make to the related literature can be made by doing new researches that will determine the sources of motivation.

